

Så upplevs Kroatiens levande traditioner – Unescolistade kulturarv över hela landet

På Unescos lista över immateriella kulturarv hittas hela 22 stycken hemmahörande i Kroatien. Här hålls traditioner, seder och bruk inte bara levande – de vidareutvecklas och ger upplevelser långt utöver det vanliga.

En lång och mångfacetterad historia har gjort Kroatien till ett ovanligt rikt land när det kommer till immateriella kulturarv. Sedan Unescos konvention om tryggheten av dem antogs 2003 har hela 22 kroatiska traditioner tagits upp på listan. De sträcker sig från musik och dans till jordbruk och hantverk – flertalet av vilka fortfarande utgör en självklar del av vardagen i Kroatiens byar, städer och regioner.

Musik och sång

Bland de många viktiga musiktraditioner som finns i Kroatien märks *den dalmatiska klapasången*, en vokal tradition som framförs a cappella i stämsång och som bland annat går att uppleva under den årliga klapafestivalen i Omiš eller i småstäder längs Adriatiska kusten. *Bećarac*, en humoristisk sångform från Slavonien och Baranja, framförs traditionellt vid bröllop och lokala fester, framför allt i regionerna Slavonien och Syrmien. Folksången *Međimurska popevka* från Međimurje upplevs bäst vid kulturevenemang i norra Kroatien. *Ojkanje*, en slags vibrerande sångteknik, framförs på byfester i Dalmatien och de dinariska bergen, medan *tvåstämmig sång i istrisk skala* ofta kan höras vid musikfestivaler i Istrien.

Dans och festligheter

Musik är förstås starkt knuten till festligheter och processioner, men i dem ingår även mycket annat. *Sinjaska Alka* är en historisk riddarturning som varje år i augusti hålls inför publiken i staden Sinj. Under årliga karnevalen i Kastavområdet nära Rijeka kan man uppleva de karaktäristiska karnevalsbärarna *Kastav-zvončari* och *Za Križen-processionen* på Hvar är en unik nattlig pilgrimsvandring mellan sex orter under påskveckan. Den 2 februari samlas alltid tusentals besökare för att uppleva *Festivalen för Sankt Blaise*, då Dubrovniks huvudgata Stradun svämmas över av parader och ceremonier. Ett annat listat kulturarv är pingsprocessionen *Ljelje/kraljice* i Gorjani. Den stumma runddansen *nijemo kolo* från Dalmatiens inland upplevs bäst under folkfester i regionen kring Vrlika, medan festligheterna *Tripundan* och *S:t Tryphons ringdans* firas på flera håll, bland annat i Zagreb, Rijeka, Split och Dubrovnik. *Pljočkanje*, det traditionella istriska kast- och stenspelet, utövas vid byfester och under den internationella pljočkanje-festivalen i Svetvinčenat i Istrien.

Hantverk och generationskunskap

Spetsknyppling praktiseras på öarna Pag och Hvar samt i Lepoglava, där lokala utställningar, museer och årliga festivaler visar hantverket och dess historia, till exempel Spetsfestivalen i Lepoglava. Det färgglada, hjärtformade hantverket *licitar* är särskilt synligt på julmarknaden i

Zagreb och som dekoration i butiker och kyrkor. Ute i kulturlandskapet längs kusten och i inlandet går det å andra sidan att exempelvis se *torrstensmurar*, och som turist kan man bland annat ta del av guidade vandringar i regioner där tekniken bevarats så som Dalmatien. Den traditionella tillverkningen av träleksaker från Hrvatsko zagorje går både att se och handla vid museer och hantverkscentrum i exempelvis Marija Bistrica och Kumrovec. Ett annat viktigt kulturarvsmuseum är *Batana Eco Museum* i Rovinj, där båtbyggande och det maritima arvet presenteras. Det går till och med att följa med på båturer ombord de traditionella batanabåtarna, inte minst under Batanafestivalen i juni.

Lantliv och djurhållning

Uppfödning av Lipizzanerhästar är en tradition med särskilt stark förankring i Slavonien. Här kan besökare kan rida och ta del av hingstuppvisningar och guidningar vid Đakovos och Lipiks statliga stuterier – bland annat under det populära vinterevenemanget Lipizzaners Christmas Ball i Đakovo. Den urgamla, säsongsmässiga boskapsflytten *transhumansen* lever kvar i delar av bergsregionerna och går att uppleva i hedlandskapen i norra Velebits nationalpark. *Falkeneri* kan upplevas vid Falkenericentret i Dubrava utanför Šibenik.

Mat och dryck

Den kanske mest välbekanta av Kroatiens immateriella arv är förstås dess matkultur, och inte minst Medelhavsdieten på öarna Brač och Hvar har fått särskilt erkännande av Unesco. Här lever uråldriga traditioner kring råvaror, tillagning och sociala måltider vidare i det dagliga livet. Som besökare går det att delta i matfestivaler, besöka familjeägda tavernor och restauranger och handla på marknader i både kuststäder och på öarna. Flera producenter och gårdar erbjuder guidade matupplevelser och temamiddagar kring lokala rätter och viner.

Kontakt:

Kroatiska turistbyrån - Stockholm
Jungfrugatan 24, 114 44 Stockholm
Email: info.se@croatia.hr
Web: <http://croatia.hr/en>